

[Aksel Pedersen.]

heder. Når man hindrer modernisering af det lokale erhvervsliv og forbyder nye boliger, skaber man døende småbyer. Man må ikke glemme, at landsbyerne ikke kan undværes i det danske samfund, dels på grund af deres tilknytning til og betjening af landbefolkningen, dels på grund af de særlige muligheder, landsbyerne giver for fællesskab.

Det er derfor venstres opfattelse, at der enten gennem en smidig administration af by- og landzoneloven eller gennem administrationen af den nye planlægningslovgivning, kommuneplanlov og lands- og regionalplanlovgivning, må sikres en fremtid for vore landsbyer.

Miljøminister *Niels Matthiasens* svar (24/3 77):

Planlægningslovgivningens, herunder zonenlovens, formål er at sikre en afbalanceret anvendelse af landets arealressourcer i forhold til de mange interesser, der gør sig gældende. Heri indgår også hensynet til landsbyerne.

Jeg kan derfor give tilsagn om at medvirke til en naturlig udvikling i landsbyerne, og jeg kan fuldt ud tilslutte mig betragtningerne i begrundelsen om, at det åbne land ikke må ødelægges af almindelige bebyggelser og sommerhuse.

Imidlertid har den »naturlige udvikling« i landsbyerne, også længe før zonenloven trådte i kraft i 1970, været, at befolkningstallet dalede. Sammenlægninger af mejerier, anvendelsen af arbejdsbesparende maskiner til landbrugsdrift osv. har medvirket til, at der er blevet færre beskæftigede i landbruget, og dermed er det traditionelle grundlag for landsbyerne svækket.

Dertil kommer, at beboerne selv ofte foretrækker at handle i store butikker, således at den eller de lokale butikker ikke får kunder nok. Man taler om den lille butik, men tager fredag-lørdag til et supermarked.

Jeg erkender, at der kan være et helt kontant og meget ubehageligt problem, hvor en landsby mister sin sidste butik. Men jeg må samtidig fremhæve, at man her har et eksempel på det centrale punkt i diskussionen omkring landsbyernes fremtid, nemlig at der ikke vil være folk nok til, at alle landsbyer ved tilflytning af beboere vil kunne vokse sig så store, at der vil være kunder nok til at opretholde f. eks. en sådan butiksbetjening, som af langt de fleste anses for tilfredsstillende, og det samme gælder anden service. I denne forbindelse vil jeg også

gøre opmærksom på, at det befolkningsunderlag, der er nødvendigt for etableringen af det ønskede serviceniveau for landsbyernes beboere, er så stort, at det miljø, som der tales så meget om i den offentlige debat om landsbyernes fremtid, i mange tilfælde vil være i fare for at gå tabt.

Jeg må også pege på, at en øget transport fra bolig i en landsby til arbejdssted i byen er en samfundsmæssig belastning, som må være betænkelig i den nuværende og fremtidige energisituation.

Spørgsmålet er således at få klarhed over, hvad en naturlig udvikling i landbyerne er. Koncentrationstendenserne i bl. a. erhvervslivet har ført til, at den store mængde arbejdspladser er i de større byer.

Det næste spørgsmål er så, hvor de mennesker, der arbejder i byerne, bosætter sig.

Det, man i den overordnede planlægning må tage stilling til, er altså bymønsteret, dvs. den samlede planlægning af kommunerne og af amtskommunerne.

Hvis mønsteret for bosætning fra 1972-75 holder, vil $\frac{3}{4}$ af hele tilvæksten frem til 1990 ske i byer med mindre end 4.000 indbyggere. Befolkningen bosætter sig således allerede i dag meget spredt og er ikke alene henvist til de store byer.

Vælger vi i planlægningen at lade bosætningen sprede sig til f. eks. alle steder, hvor der i forvejen er en bebyggelse, vil de samfundsmæssige udgifter være betydelige.

Som nu engang det overvejende flertal af befolkningen ønsker at indrette sig, vil langt de fleste borgere forlange adgang uden større besvær til gode butikker, til børnehaver og fritidshjem, til undervisning for deres børn, til underholdning og til læger og anden specialservice samt til offentlige kontorer. Der skal derfor være gode veje, vand og kloak og helst belysning, udstrakt skolekørsel, kollektiv trafik osv.

I forbindelse med regionplanlægningen er der foretaget omfattende undersøgelser i amtskommunerne af den forventede befolkningsudvikling, af det kommende boligbyggeri og af de arbejdspladser, der kan forventes etableret. Dette materiale har ligget til grund for de ovenfor skildrede problemer, som landsbyudviklingen står over for.

Men min optimisme og mit tilsagn om en positiv indstilling skyldes en tiltro til, at amtsrådene ved deres regionplanlægning i sam-